

Булгъашин санан

* ————— *

* ————— *

К У Ц В

————— *

————— *

Балгъснд обрддж йовад, поезд улм чангъград, цб тѳгъснь нърхн тѳмр хаалгъд арă курăд, нислгаргъ бăахлă нисм хурдар джирлзв. Халад гуучкени хар болд паровозин турвагъас, кунд хар утан кучър тулкгддж гарад, деешан делсăд, буурл онг гарч йовад, цăагъад, уулнлă хутхлад йовна.

Гентки проводник: „Сталинградт обрддж йовнавди“ — гихлă Булгъаш бсрдж босад, вагона терзър халăв. „Ягъси ик балгъсмб, ямр сăахнър бъргдси гермудв“ — гигъад, улл уга буухан медад, эврă газр-усан узхан санал, дотр бийнь байсад, нълнăснь нълмси гарад, халхарнь гоодждж йовсиг онгъл уга, ик балгъс чирмл уга гилтă гăахв.

Поезд удси уга „уу—уу“ гигъад, бахлуртан шахджах метър, нърхн ду гаргъад хăакрчкăд, „тудс“ — гигъад тулăд, тѳгасъснь олн-зусн а гарад, менрăд зогсв.

Вокзалин газа Халымг тангъч орх машин чигн харгъв. Олгедан ачджагъад, Булгъаш шоферт:

— Маниг Саловк деер бăадг „Гигант“ колхозд кург — гидж сурн, экан шоферин обр бактагъад, бийнь машин деер гарад, кабина орала нургъан шахад суув.

Мбси мет гилгр хаалгъар олн-зусн машин цувлад, нег-неган кблдл, адгъдж гуулдв. Нарта дулан обр болв чигн машинă хурднд эрвлзсн еальки Булгъашин халх-чирăгъинь илдж ирвăтрулăд йовв.

Цац гидг селанас давхла, Шорвин гол узгдв. Мингъ гар хбд ус уучкад, брвад, беткин йозур мерлдăд, сальк брăд, тег орад гарч йовна. Хар-цагъан, олн зусн хургъд хббдин энд-тендн гарад, ардк хойр кбларн тиирлдăд, тогляд, наадад йовцхана. Хойр-гурвн ик барг нохас хббчрин обр йовна, негн анъклăд, зурмна нук малтджана, „Мана тег, мана, мана“... гигъад Булгъаш ю келджăхн медл уга давтад йовв.

Багъ-Дорвд деер машин ус кедж авхар бички зуур зогъсв. Дала халымгуд, таньдг чигн амтн харгъв.

Багъ-Дорвдас гарад, удси уга — брăл час гуугъад, Саловкин ик уульнар ордж ирăд, зун бийăкшн халжигъад, колхоз „Гигантин“ правланă обр зогъсв. Экан кабинас гархла:

— Нă, эедж, гарси-тѳрси газр-усурн ирвт. Энуган узн уквчн гундл уга гидж келдг билат, — гигъад, экиннь Сиврт бăаджăгъад келси угинь сергăгъад, инăдж келв.

Дал курсн эмгнд укх седкл уга.

— Ой, тудс гилчн, кун укдж болдв. Ода нандчнь, кукн, тѳруц укдг цол уга. Кесг таньдг амтан узх кергтă, тадниг халымг тангъгчан ягъдж бс-кдж-босхдж авад, джиргълн улм сăахрулхити халăх седкл

дала. Харнь тер, мини бмнн зѳрц келси угиг март, — гигъад шоглн, конторин газа зогъсджасн амтнлă мендлв.

Хойр орс кбвун эднă олг-эдинь буулгълн бăадж, хамагъас ирдж йовхинь, тендан ююнд кблддж йовсинь сурн, бийсиннь нер болн колхозин тускар, кеду мал-хобтагъинь келн, нертă сан хббчрин, саальчрин нерд чигн медулв. Ован буулгълси кбвудт „икър ханджанав“ — гичкăд, Булгъаш ахлачин брăгъур орв.

Ур Жуков ганцарн юм тоолси суудж. Булгъашиг ордж ирхлă:

— Ирăд бууджаситн узув, узув. Йир сан. Мана колхозур ирвт? — гидж сурв.

Пальтогъан тăалчкăд, олг-эдан буулгълн кевтан, костюмтагъан ордж ирси куукнă орч деернь цăаджăх хойр медаль узчкăд, альд, ямаран кблмшт кблддж йовад ачлгдсинь мелхър седв.

— Би бмнн Алтайск крайд, Павловск районд, целинн ик совхозд саальч болдж кблддж йовлав. Узна укр болгънас 1500 литр ус саадж авхин ормд 2000 литр олгав. Тегад, ниднăгъа намаг Цугсоюзин селанă эдл-ахун гăахулд йовулла. Эн цагъан монгн медалиг тенд олгă. Наадкн — „За освоение целинных земель“ гигъад, йирин сăанър кблддж йовсндм олгă, — гигъад бийиннь тускар ахрар келв. Колхозин ахлач маасхлздж инăгъад, куукнур обрддж ирăд, эм деернь гаран тавад келв:

— Манд иим амтн ик кергтă. Кблмш чигн, бăах гер чигн олдх. Мана негдгч ферм — районд нертă сан ферм. Чамла адл шундж кблдг куукл дала. Теднлă кблхмч. Эврн медсан мана куукдт за. Тедн чамд бас донгн кургх. Хоорндан дбрлдтн. Одахн бидн МТС-с дала трактор, автомаши, комбайн хулддж аввди. Энджл улм сăанър кблх зѳвтăвди. Парть болн правительствин цаглань гаргъси, ик чинртă, сан шииврт ханад, ик ору орулдж бгх кергтă. Ниднăгъа 14 сай ору авси болхла, энджл 17-18 сай оругъин тѳлă ноолджанавди. Харнь, мана тѳр тиим. Сăанър кблд. Дуту-дунд бăахлă, намаг фермурн ирси цагт ичл уга келад бă, — гичкăд, гаран бгв.

Булгъаш ахлачин брăгъас гуухарн гарад, кесг орс эмгд, бвгдлă куундджасн экан узчкăд, холас, бăасн чидлан гаргъад:

— Эедж, санси санан куцв, — гидж хăакрв...

Апрель сарин тавн шинас авн Манджин Булгъаш „Гигант“ колхозин негдгч номертă фермд саальч болдж кблджанă.

ТИМОША Николай.

Сарпинский район.